

(Bilde)

**Kommunale retningslinjer for
overtakelse av private vannverk
i Hadsel kommune**

Innhold

Innledning.....	4
1 - Trinnvis prosess – Vannverket ønsker kommunal overtakelse	5
1.1 – Initiativfase	5
1.2 - Utredningsfase	6
1.3 – Vedtak om intensjonsavtale	7
1.4 – Planleggingsfase	7
Økonomiske vederlag i forbindelse med overtakelsen.....	10
Engangsgebyr for tilknytning.....	10
1.5. Vedtak om overtakelse.....	10
1.6.Gjennomføringsfasen	11
2 - Trinnvis prosess når kommunen tar initiativ til overtakelse	12
2.1 – Initiativfase	12
2.2 – Vedtak om utredning.....	12
2.3 - Utredningsfasen	12
2.4 – Vedtak om intensjonsavtale	13
2.5 – Planlegge overtakelsen.....	13
2.6 – Vedtak om overtakelse	13
2.7 – Gjennomføring.....	13

Navn på plan:	Kommunale retningslinjer for overtakelse av private vannverk
Kommune:	Hadsel

Ettersynsvedtak – forslag til plan:	
Endelig vedtak i kommunestyret:	
Start kommunal saksbehandling:	17.01.2020
Styringsgruppe:	Formannskapet/ planutvalget
Saksbehandler:	Line A Jakobsen, prosjektleder Katja Poriaz-Hjertaas, enhetsleder kommunalteknikk Hanne Blokhus, fagleder prosjekt Terje Nikolaisen, fagleder drift.
360 saksnr.:	

Adresseinformasjon:	Hadsel kommune, Rådhusgata 5, 8450 Stokmarknes epost: postmottak@hadsel.kommune.no Tlf.: 76 16 40 00
----------------------------	--

Innledning

Det finnes flere private vannverk i Hadsel kommune. Et privat vannverk er en vannforsyning som forsyner utvalgte boliger, driftet i privat regi og eierne er ansvarlig for at kravene til vannforsyningssystemet etterleves. Noen har kommunen allerede overtatt, mens andre enda er privat. Vannverkene opplever at utfordringene stadig blir mer krevende for å ivareta ansvaret som vannforsyningsleverandør.

Det er mange og komplekse utfordringer knyttet til overdragelser av både juridisk, økonomisk, teknisk og pedagogisk karakter.

Med denne bakgrunnen utarbeider Hadsel kommune retningslinjer for å overta private vannverk. Hadsel kommune har brukt veilederen Norsk Vanns rapport nr 187 «Kommunal overtakelse av vannverk organisert som andelslag eller samvirkeforetak» og ut fra denne utarbeidet en tilsvarende prosess for overtakelse.

1 - Trinnvis prosess – Vannverket ønsker kommunal overtakelse

1.1 - Initiativfase

Her besluttes det om det er grunnlag for å starte utredning om overtakelse og eventuelle vilkår for dette.

Privat vannverk kontakter Hadsel kommune med ønske om kommunal overtakelse.

Vannverket sender en formell henvendelse med begrunnelse for kommunal overtakelse.

Det gjennomføres et dialogmøte mellom Hadsel kommune og vannverket, hvor rammer og forventninger avklares.

Dette møtet dokumenteres med referat.

Følgende retningslinjer gjøres kjent for vannverket:

- a) Vannverket må dokumentere status i forhold til godkjenning av vannverket.
- b) Gyldig vedtak fra vannverket om utredning om kommunal overtakelse
- c) Vannverkets fullstendige abonnentliste
- d) Avtaler om rettigheter som foreligger mellom grunneiere og vannverket må dokumenteres
- e) Kart som viser kilde, vannbehandling og distribusjonsnett
- f) Vannverket dokumenterer nivået på gebyrer for de siste 10 år, samt driftsregnskap og balanse for de siste 3 år.
- g) Hadsel kommune avtaler i hvert enkelt tilfelle krav til tilstand ved overtakelse.
- h) Ved eventuell overtakelse overtar kommunen hovedledningsnettet. Mindre ledninger ansees som private/felles private ledninger. Det kan gjøres unntak på overtakelse av mindre vannledninger, det vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle.
- i) Kommunen utarbeider en tilstandsrapport for vannverket inkludert kilde, vannbehandling og distribusjonsnettet. Tilstandsrapporten skal inneholde tiltak med kostnadsoverslag dersom det er nødvendig med tiltak. Rapporten skal også inneholde utfordringer med vannverket.
- j) Ordinært tilknytningsgebyr belastes abonnentene ved kommunal overtakelse.
- k) Avtaler som må utarbeides er overtakelsesavtaler og grunneieravtale. I tillegg kan kommunen, i en overgangsfase, inngå bistandsavtaler med det private vannverket, på enkelte oppgaver.

1.2 - Utredningsfase

Hadsel kommune vurderer i hvert enkelt tilfelle om kommunen skal gå videre til utredningsfasen og opprette prosjektgruppe.

Prosjektgruppen må utarbeide en prosjektplan hvor følgende kommer frem:

- Hovedaktiviteter
- Tidfestet fremdriftsplan
- Budsjett

Hvis vannverket har planlagte investeringer, vil disse måtte fryses inntil utredningsarbeidet om aktuelle løsninger og behov for tiltak er gjort. Dette er viktig for å hindre feilinvesteringer.

Resultatmålet til prosjektet bør være en rapport som inneholder:

- Tilstanden på kilde, vannbehandling og distribusjonsnett. Kommunen må få full kjennskap til tilstanden pr i dag, her kan samråd med Mattilsynet være gunstig.
 - o Vannkilde
 - Nedbørsfeltet/vanntilsigsområder
 - Vanninntak og transportsystem for råvann
 - Vannbehandlingsanlegget
 - o Distribusjonsnett
 - Hovedledninger
 - Fordelingsnett
 - De delene av stikkledningene som evt. Skal overtas av kommunen iht. de kommunale abonnentsvilkårene
 - Tunneler
 - Høydebasseng
 - Pumpestasjoner
 - Rørbruddsventiler, tilbakeslagsventiler, mm
- Hvordan vannverkets evt forpliktelser overfor andre enn egne abonnenter skal ivaretas, f.eks. avtaler om salg av vann til andre vannverk eller slokkevann. Dette er viktig for å få fram evt investeringsbehov.
- Grove kostnadskalkyler, dvs utredning på skisseprosjektnivå, for etablering av tilfredsstillende vannforsyning for aktuelle alternative løsninger
- Selvkostkalkyler, evt med ulike modeller for finansiering av nødvendige tiltak, som også viser konsekvenser for abonnentenes årsgebyrer. Dette må omfatte selvkostkalkyler for abonnentene i det aktuelle forsyningsområde isolert sett, og samlet for alle kommunens abonnenter inkl abonnentene fra vannverkets forsyningsområde. Selvkostberegningene må gjøres i et 10-15 års

perspektiv for å se på effekten av evt nye abonnenter som skal knyttes til vannforsyningen.

- Konsekvensvurdering av at kommunen IKKE overtar Selv om kommunen ikke har direkte ansvar for den enkeltes vannforsyning, må det likevel gjøres en konsekvensvurdering utover det rent økonomiske, ved at kommunen ikke tar over vannverket.
- Anbefalt av prinsipløsning, inkl evt investeringsbehov, finansieringsløsning samt konsekvenser for gebyrer på kort og lang sikt.

Utredningsarbeidet må til slutt ende opp med en anbefaling om hvilken løsning som er best. Aktuelle risikomomenter vil være gjennomføring av investeringene som er basert på innkreving av private anleggstilskudd og/eller kostandene er vanskelig å estimere, slik at det kan oppstå overskridelser.

1.3 – Vedtak om intensjonsavtale

Basert på utredningene og evt høringsuttalelser må kommunestyret og vannverket fatte vedtak

Alternativ 1:

- Kommunen og vannverket inngår en intensjonsavtale om overtakelse iht prinsippene som er anbefalt, evt annen type samarbeid. Det gis vedtak til videre arbeid med planlegging av gjennomføring
- Det er først når detaljplanleggingen er gjennomført at kommunen og vannverket tar endelig stilling til overtakelse og vilkårene for dette.

Alternativ 2:

- Kommunen og/eller vannverket beslutter ikke å gå videre med overtakelse av vannverket eller annet samarbeid

I vedtaket for det videre arbeidet må det igjen tas stilling til hvordan planleggingen skal finansieres; av kommunen, av vannverket eller av begge.

1.4 – Planleggingsfase

Begge parter fremskaffer nødvendige dokumenter, utarbeider forslag til avtale m.v. og anbefaler inngåelse av avtalen/ ikke avtale

Prosjektet må planlegge hele gjennomføringen, slik at det legges grunnlag for en vellykket gjennomføring uten overraskelser for noen av partene.

Planleggingens innhold:

1. Budsjettere nødvendige investeringer og andre tiltak
Dersom kalkylene i utredningsfasen var grove estimater, må dette gjøres grundigere i denne fasen, selv om anleggene ikke skal detaljprosjekteres.
2. Planlegge gjennomføringen av aktuelle tiltak
Tidsplan og ansvar for gjennomføring av tiltak, samt hvem som er kostnadsbæreren. Vurdere eventuelle juridiske utfordringer knyttet til gjennomføringen, behov for tillatelser/ erverv av rettigheter til annen manns eiendom. Se mal for inngåelse av avtaler mellom vannverk og grunneiere.
3. Planlegge hvordan ansattes rettigheter og plikter skal ivaretas
Dersom det er ansatte i vannverket som skal overdras til kommunen, må det utarbeides forslag til avtaler med de ansatte der lønnsvilkår, rettigheter og plikter som kommunalt ansatt framgår.
4. Planlegge ivaretagelse av vannverkets forpliktelser overfor andre
Kommunen og vannverket må gå i dialog med evt andre som kjøper vann fra det private vannverket som skal overtas. Kommunen må inngå nye avtaler med disse.
5. Dokumentere anlegg, driftsinstrukser, bruksanvisninger og driftsrutiner
Vannverket må utarbeide eller oppdatere ledningskartverk, samle teknisk dokumentasjon, samt beskrive aktuelle driftsrutiner og viktige driftspunkter, kritiske forhold m.m.
6. Oversikt over vannverkets abonnenter
Vannverket må utarbeide liste over alle abonnenter iht til kommunens krav som grunnlag for innkreving av gebyrer.
7. Utarbeid forslag til overtakelsesavtale

Viktig forhold som må inngå i overtakelsesavtalen

- Hvilket ansvar kommunen vil ta for vannforsyningen til vannverkets medlemmer med henvisning til kommunens abonnementsvilkår
- Hvilke anlegg, utstyr og tinglyste rettigheter som skal overtas og hvilke som eventuelt ikke skal overtas. Dersom det er noe som ikke skal overtas, må det avgjøres hva som skal gjøres med dette i hver enkelt overtakelse.
- Definisjonen av grensesnittet for hvilke ledninger og anlegg som kommunen tar ansvaret for og hva som blir private stikkledninger.

- Hvordan kommunen skal sikre nødvendige tilgang til drift, vedlikehold og fornyelse av vannforsyningsanlegg og kilder ved avtaler med aktuelle grunneiere
- Hvilke tiltak som henholdsvis kommunen og vannverket skal gjennomføre i forkant av overtakelsen
- Økonomiske forhold knyttet til overtakelsen gjennomføringen av tiltak og kommunale gebyrer.

Viktig dokumentasjon som bør fremskaffes av andels- eller samvirkevannverket:

- Ledningskartverk
- Dokumentasjon av tekniske anlegg og driftsinstruksjoner
- Vannverkets driftsrutiner
- Vannverkets egenerklæring med hensyn til hendelser og driftsproblemer de siste 5-10 årene og eventuelt kritiske forhold ved ekstremvær som tørke, flom og snøsmelting
- Mattilsynets tilsynsrapporter og pålegg

8. Aktuelle vedlegg til avtalen

- a) Lag en spesifikk liste over alt som kommunen skal overta
- b) Grensesnitt mellom kommunale og private anlegg etter overtakelsen
 - Definisjon av grensesnittet mellom kommunens ansvar og eierskap til ledningsnettets kontra ansvaret for private stikkledninger.
 - Alle vannledninger og kummer felles for to eller flere abonnenter. Stikkledning fra fellesledning og inn til den enkelte abonnent, inkl anboringsklammer og stoppekran, er abonnentens eiendom og ansvar. Der stikkledning er uforholdsmessig lang overtas ledningen fram til utvendig stoppekran i «naturlig tomtegrense» eller til 30 m fra bygg på eiendommen der utvendig stoppekran ligger mindre enn 30 m fra bygget. Kommunen forbeholder seg retten til å endre denne «hovedregelen» ved evt senere endring eller omlegging av vannledninger.
 - Alle ledninger bør enten eies av kommunen eller én abonnent (evt. Max 2-3 abonnenter på samme stikkledning).
 - Alle ledninger større enn DN 75 mm skal uansett være kommunale, med unntak for ledninger til næringsbygg og sprinkling. For ledninger med mindre dimensjoner

- kan det forekomme avvik (dersom hovedledning er f.eks 63mm)
- c) Ledningskartverk (fortrinnsvis digital), dokumentasjon av øvrige anlegg, driftsinstrukser og driftsrutiner.
 - Angi hvilken dokumentasjon som er overtatt av kommunen
 - d) Tilstandsvurdering og vannverkets egenerklæring av funksjon og driftsproblemer
 - Resultat av tilstandsvurderingen som er utført av kommunen og vannverket som grunnlag for vurdering av investerings- og forbedringstiltak som ligger til grunn for inngåelse av avtalen.
 - Vannverkets egenerklæring mht anleggenes funksjon og omfang av driftsproblemer og alvorlige hendelser de siste fem årene og evt risikomomenter ved ekstremtilstander som tørke eller kraftig nedbør/vårløsning.
 - Kopi av evt tilsynsrapporter og pålegg fra Mattilsynet
 - e) Økonomiske beregningsgrunnlag

Økonomiske vederlag i forbindelse med overtakelsen

Anleggene, øvrige eiendeler og kontantbeholdning overføres vederlagsfritt til kommunen, og ved at kommunen også overtar vannverkets gjeld. Restgjeld, evt. fratrukket kontantbeholdning danner da grunnlaget for beregning av restverdien for anleggene i kommunens selvkostkalkyle. På denne måten unngås at abonnentene må betale for samme anlegg flere ganger. Verdien av dugnadsinnsats m.m. har vannverkets medlemmer hatt glede i form av lave gebyrer fram til overtakelsen.

Hvis det er behov for å foreta investeringer for å sikre vannverkets abonnenter en tilfredsstillende vannforsyning, kan det medføre at vannverkets medlemmer må betale et anleggstilskudd for å delfinansiere investeringene. Årsmøtet i vannverket må gjøre vedtak om dette som en del av vedtaket om kommunal overtakelse.

Engangsgebyr for tilknytning

Iht Hadsel kommunes gebyrregulativ skal alle nye abonnenter betale engangsgebyr for tilknytning.

1.5 - Vedtak om overtakelse

Både kommunestyret og vannverket må vedta avtalen.

Forslaget til avtale med bilag som er utarbeidet i planleggingsfasen, legges fram for behandling i kommunestyret og i vannverkets årsmøte. Dersom overtakelse vil berøre ansattes arbeidssituasjon, plikter partene å informere de berørte og deres tillitsvalgte, jfr. arbeidsmiljøloven §8-2 «Plikt til informasjon og drøfting». Eventuelle høringsuttalelser legges ved saken før behandling.

Det vil være vannverkets vedtekter som avgjør hvilket flertall som må ligge til grunn for at årsmøtet skal kunne vedta avtalen om overtakelse.

1.6 - Gjennomføringsfasen

Overtakelsen gjennomføres

Dersom kommunestyret og årsmøtet vedtar avtalen, kan overtakelsen iverksettes. Eventuell oppløsning av vannverket i henhold til vedtektenes regler for dette.

2 - Trinnvis prosess når kommunen tar initiativ til overtakelse

2.1 - Initiativfase

Kommunen kontakter vannverket vedrørende ønske om overtakelse.

Det kan være flere årsaker til at kommunen ønsker å overta vannverket, f.eks. utbygging, privat løsning fungerer ikke eller vannverket klarer ikke bygge ut iht drikkevannsforskriftens krav.

Det er viktig med et dialogmøte uansett om vannverket ønsker eller ikke ønsker overtakelse av kommunen. I dialogen må begrunnelsene både til kommunen og vannverket komme frem. Deretter kan vannverkets besluttende organer ta stilling til om de ønsker videre prosess.

2.2 - Vedtak om utredning

Alternativ 1

- Hadsel kommune vedtar etablering av et prosjekt og gir mandat for utredning av løsninger og konsekvenser

Alternativ 2

- Hadsel kommune vedtar at kommunen ikke skal gjennomføre overtakelsen mot vannverkets vilje.

2.3 - Utredningsfasen

Etablering av prosjektorganisasjon med deltakelse både fra Hadsel kommune og vannverket for å utrede:

- Tilstanden på kilde, vannbehandling og distribusjonsnettet
- Vurdering av evt erstatningskrav fra vannverket
- Oversikt over avløpsanlegg, veier og andre anlegg som må vurderes samtidig
- Grove kostnadskalkyler og gebyrmessige konsekvenser for ulike alternativ, for vannverkets og kommunens abonnenter
- Behov for å bruk av pålegg og ekspropriasjon i overtakelse og gjennomføring av tiltak
- Anbefalt prinsippløsning, evt. investeringsbehov, finansieringsløsning samt gebyrkonsekvenser.

2.4 - Vedtak om intensjonsavtale

Basert på utredningene utført i utredningsfasen og med evt høringsuttalelser fra ansattes organisasjoner som blir berørt, må henholdsvis kommunen og vannverket fatte vedtak:

Alternativ 1:

- Kommunen og vannverket beslutter videre arbeid med planlegging av kommunal overtakelse

Alternativ 2:

- Kommunen vedtar at saken avsluttes uten overtakelse

Det er først når detaljplanleggingen er gjennomført at kommunen og vannverket skal ta endelig stilling til overtakelsen og vilkårene for dette.

2.5 - Planlegge overtakelsen

Prosjektorganisasjonen planlegger alle sider ved gjennomføringen av kommunal overtakelse, utarbeider grunnlag for økonomiske oppgjør ved overtakelse og gjennomføring av tiltak og utarbeider avtaleforslag og vilkår for overtakelsen.

Planleggingen gjennomføres likt som i kapittel 1.4 i denne planen.

Dersom det ikke er enighet om kommunal overtakelse og kommunen må gjennomføre tvangsovertakelse ved ekspropriasjon, er det ikke naturlig å gjennomføre planlegging av dette i et samarbeid med vannverket.

2.6 - Vedtak om overtakelse

Forslag til avtale med vedlegg som er utarbeidet legges frem for behandling i kommunestyret og vannverkets årsmøte. Evt. høringsuttalelser legges ved saken før behandling.

2.7 - Gjennomføring

Dersom kommunestyret og årsmøtet i vannverket vedtar avtalen, gjennomføre avtalte tiltak relatert til overtakelsen samt formell overtakelse. Vannverket må avvikles iht sine vedtekter.